

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankirani pismi ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pos. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Prosvetna zakonodaja zadnjega časa.

Težka stran našega javnega življenja, spriči desetletnega ujedinjenja v skupni lastni državi, je bila neenotna zakonodaja, ki se je občutno poznala tudi v prosveti. Prosvetno življenje v državi se ni tako razvijalo, kakor bi se moralo in kakor bi bilo želeli v korist države.

Po desetih letih nismo imeli enotnega zakona o osnovnih šolah, ne o meščanskih, ne zakona o raznih strokovnih šolah, ne o srednjih in ne o visokih šolah. Nismo imeli zakona o učiteljskih, ne zborovalnega in ne družstvenega zakona, ne zakona o avtorskem pravu itd.

Vse je teklo po starih zakonih, ki pa čisto niso vodili i do enotnega cilja in niso utrjevali edinstva države.

V poslednjem času smo dobili zakon o srednjih šolah, zakon o učiteljskih, o učnih knjigah, o telesni vzgoji in zakon o osnovnih šolah.

Poslednji je imel težave v parlamentarni dobi in tudi sedaj, preden je postal zakon. Nešteti so bili vplivi, ki so si želeli prikriti jitev tega zakona v svojo korist, saj ta zakon reže bolj ko vsi drugi globoko v življenje naroda in v bodočo zgraditev države.

Za učiteljstvo je bil ta zakon nit, ki se je vlekl vse desetletje v stanovskem delu učiteljstva in je črpal neštete energije; saj si je učiteljstvo želelo, da s tem zakonom postane močan temelj šoli in svojemu stanu.

Od 23. julija 1919. prav za prav čakamo na ta zakon. Ta dan je bil namreč izpopolnjen srbski zakon o narodnih šolah iz leta 1904. v Narodni skupščini in razširjen na vso državo. S tem zakonom se je učiteljstvu izboljšal materialni položaj. Kaj se pravi gmotno zasigurati učiteljstvu dober položaj, se je videlo tedaj, ko je šlo učiteljstvo razbremenjeno gmotnih skrbi z vsem članom na delo za šolo in prosveto.

Žal so splošne razmere potiskale učiteljstvo vedno bolj zopet nazaj, a ono je delalo in še dela — ne samo v šoli, temveč vseh sod pri prosvetnem delu.

To je bila ona gonilna sila, na katero je upravičeno stavilo tudi svoje upanje, da bo upoštevano.

Vrstili so se načrti, med prvimi »Načrt preustrojitve šolstva in narodne prosvete« od Ganga in Flereta v »Učit. Tov.« 28. februarja 1919., ki mu je sledil projekt »Prosvetnega odbora« ministrstva prosvete objavljen v »Učit. Tov.« 17. septembra 1919. Po tem je izdelala Zaveza jugoslovnskih učiteljskih društev svoj načrt, ki je bil objavljen v »Učit. Tov.« 10. junija 1920. Za tem je bilo ustanovljeno UJU, ki je izdelalo svoj načrt, objavljen v »Narodni Prosveti« št. 60 do 71 iz leta 1921. Predelal je ta načrt nač. osn. nast. min. prosvete dr. Vl. Radojević, ki ga je takratni min. prosvete Svet. Pribežević dal februarja 1922. Glavemu prosvetnemu svetu v predelavo. Temu je sledil načrt min. prosvete M. Trifunovića, ki ga je januarja 1924. predal Narodni skupščini. Prvi načrt, ki je prišel pred Narodno skupščino v obravnavo pa je bil šele načrt Svet. Pribeževića od aprila 1925. Dočakal pa je le 83 členov v skupščini. Temu je sledil načrt dr. Sig. Čajkoveca, odnosno takratnega min. prosvete St. Radića ter hitro na to ponovno načrt min. prosvete M. Trifunovića in nato V. Vukičevića. Min. prosvete dr. K. Kumanudi je dal zaradi enotne linije izdelati nato prosvetni program, na katerega osnovi je dal njegov naslednik min. prosvete Milan Grol izdelati nov načrt zakona, ki ga je oktobra 1928. predložil Narodni skupščini. Ta je predelala 159 členov.

6. januar 1929. je prekinil to delo.

Minister prosvete B. Maksimović je izdelal nov načrt, ki je dne 9. decembra 1929. postal zakon ter nam prinaša sledeče:

Zakon o narodnih šolah.

Smoter osnovne šole. Osnovne šole so državne ustanove, ki imajo nalogo, da skrbijo za pouk in prosveto v duhu državnega in narodnega edinstva. Verske strpnosti ter vzgoje za koristne člane državne in narodne zajednice ter pospešuje narodno prosveto.

Dolžnost šolanja. Vsak otrok, čigar roditelj stanuje na ozemlju naše države, mora posejati osnovno šolo ali sličen zavod. Državna oblast ima pravico, da odvzame otroke roditeljem ali varuhom, ki bi zane-marjali vzgojo svoje dece. Pouk v osnovni šoli je obvezen v vsej državi.

Učiteljstvo je državno. Država skrbi za učno osebje, ki ga postavlja in plača po določbah tega zakona.

Brezplačnost pouka. Pouk je brezplačen. Učenci osnovnih šol ne plačajo niti vpisnine, niti šolnine ali kakih drugih taks.

Vrste osnovnih šol. V okviru osnovnih šol predvideva zakon zabavišča (otroške vrtece), osnovne šole, višje narodne šole in šole za defektno dečo. Osnovnim šolam se priključijo nadalje analfabetski tečajji, poljedelski, higijenski in gospodinjstvi tečajji itd.

Šolska obveznost. Osnovna šola traja 4 leta (1.—4. razred), višja narodna šola 4 leta (4.—8. razred). Skupna šolska obveznost je torej 8 let.

Olajšave pouka. V tej dobi se vrši v osnovni (nižji) šoli reden pouk, v višji narodni šoli pa tako zvani skrajšani pouk na ta način, da je v zimskih mesecih od novembra do konca marca normalen pouk, v poletni dobi pa morejo otroci v gotovem času izostati iz šole, če se izkaže, da so potrebni roditeljem pri poljskem delu.

Višje osnovne šole. Višje narodne šole bodo otvorene z ozirom na krajevne potrebe postopoma.

Oprostitev obiska osnovnih šol. Otroci, ki po končanem IV. razredu prestopijo v kako višjo, srednjo, strokovno ali drugo šolo, so oproščeni nadaljnega obiska osnovne šole in prav tako učenci, ki se po dovršenem 14. letu starosti uče kake obrti ali trgovine in posejajo trgovsko ali obrtno nadaljevalno šolo.

Šole za nedovoljno razvito dečo. Šole za nedovoljno razvito (defektno) dečo obiskujejo otroci, ki so nesposobni napredovati v osnovni šoli, t. j. slepa, gluhonema, telesno ali duševno zaostala deca. Te šole vzdržuje država, banovinske ali skupno obe oblasti. Program in način dela v teh šolah predpiše minister prosvete s posebnim pravilnikom. Te šole so praviloma internatsko urejene. Država lahko podpira tudi šole te vrste, ki so ustanovljene od samoupravnih teles, po privatni inicijativi ali od humanih združenj.

Otvorjanje šol. Osnovne šole se otvarijo v vseh krajih, kjer je v okolišju 4 km najmanj 30 šoloobveznih otrok. V hribovitih krajih in krajih s slabimi prometnimi vezmi, je dopustna otvoritev osnovne šole, če je najmanj 20 takih otrok.

Šolske občine in šolski odbori. Vse občine, ki spadajo v šolski okoliš, tvorijo šolsko občino. Vsaka šolska občina ima svoj krajevni šolski odbor.

Dolžnosti šolske občine. Poskrbeti morajo za potrebno stavbišče za šolo, zemljišče za šolsko igrišče in vrt, nadalje za učiteljska stanovanja. Vsa ta zemljišča morajo biti v neposredni bližini šole. Šolska občina je dolžna, da zgradi šolsko poslopje in ga vzdržuje v dobrem stanju. Šolsko poslopje mora imeti primerne in vsem potrebam in higijenskim in pedagoškim pravilom odgovarjajoče prostore za učilnice in delavnice, po možnosti dvorano za svečanosti, ki služi obenem za telovadnico, primerne pisarne ter stanovanja za učitelje in šolske slugo.

Šolska občina mora nadalje nabaviti in vzdrževati vsa potrebna učila in šolsko pohištvo, nabaviti za siromašne otroke šolske knjige in druge šolske potrebščine, skrbeti za kurivo za učilnice, šolskega upravitelja in slugo, če stanujeta v šoli ter vzdrževati po potrebi internat za osirotelo dečo in primerne zavetišča, odnosno prenočišča za dečo, ki stanuje oddaljeno od šole in zaradi slabega vremena ali drugih vzrokov ne bi mogla sicer redno posejati pouka.

Vsaka šolska občina mora imeti svoj proračun. Kjer občina nima primerne zemljišča za šolo, se lahko potrebno zemljišče ekspropirira.

Stanovanja za učiteljstvo. Vsaka šola mora imeti poleg stanovanja za upravitelja še v bližini šole toliko predpisom odgovarjajočih stanovanj za učitelje, kolikor ima šola posebnih oddelkov, ter tudi stanovanje za enega slugo. Brez predpisanega števila teh stanovanj s potrebnimi pritliklinami se ne more otvoriti šola, niti nov oddelk. V mestih in trgih more občina dajati mesto stanovanja stanarino. Stanarina znaša v Beogradu in Zagrebu po 500 Din mesečno za vsakega učitelja, v mestih nad 50.000 prebivalcev po 400 Din, v mestih s 30.000 do 50.000 prebivalcev po 350 Din, v mestih pod 30.000 preb. po 300 Din, v trgih po 200 Din.

Državni šolski fond. Da se kar najbolj pospeši otvarjanje novih šol, se osnuje pri Državni hipotekarni banki državni šolski fond, v katerega bo država vsako leto prispevala iz svojega proračuna primerno vsoto vse dotlej, dokler ta fond ne bo dosegel 150 milijonov. Iz tega fonda se bodo dajala občinam posojila za zgradbo novih šolskih poslopj. Siromašnim šolski občinam in občinam, kjer je nad 60% nepismenih, se bodo dajala posojila brezobrestno.

Pouk obsega v glavnem naslednje predmete: verouk združen z moralnim poukom, državni jezik, narodno zgodovino z najznamenitejšimi dogodki splošne zgodovine in zemljepis z osnovnim spoznavanjem drugih držav, računstvo z geometrijo in nazornim naukom, spoznavanje prirode, praktično gospodarsko znanje (obrt, trgovina), higijena in spoznavanje državljskih pravic in dolžnosti, gospodinjstvo, ročna dela, risanje, lepopisje, petje in telesne vežbe.

Učni načrt. V načelu določa zakon, da se vrši pouk v osnovnih šolah v državnem jeziku po učnem načrtu in programu, ki ga določa prosvetno ministrstvo, po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta za vso državo. Učni načrt mora prožiti možnost, da se pouk prilagodi potrebam življenja v kraju, kjer je šola. V višjih narodnih šolah mora pouk razvijati smisel za poljedelstvo na deželi, a za obrt in trgovino v mestih.

Manjšinske šole. Glede manjšinskih šol določa zakon, da se morejo v krajih, kjer žive državljani drugega jezika, otvoriti posebni oddelki za tujejezične otroke, če je najmanj 30 takih šoloobveznih otrok. Glede učnega načrta in programa veljajo splošne določbe. Pouk se vrši v maternem jeziku dotičnih otrok, vendar pa je državni jezik obvezen predmet.

Verski pouk. Verouk je obvezen za vse priznane veroizpovedi. Poučujejo ga duhovniki ali učitelji po želji roditeljev dotične veroizpovedi. Veroučitelj mora biti naš državljan. Tam, kjer se roditelji odločijo, naj poučuje verouk učitelj, pa ni učitelja iste veroizpovedi, lahko poučuje duhovnik, kjer pa ni učitelja ne duhovnika, pa kaka druga primerna oseba. Veroučitelja imenuje prosvetno ministrstvo iz vrst kandidatov, ki jih predloži pristojna oblast dotične veroizpovedi nagrado pa mu določijo in plačujejo krajevna verska občina ali roditelji sami. To velja tudi za vse druge osebe, ki bi poučevale verouk. Veroučitelje, duhovnike ali druge osebe izven učiteljskih krogov, ki bi poučevale verouk, lahko prosvetni minister na predlog banske uprave odstavi, če njegovo delovanje ne odgovarja pedagoško-metodičnim načelom ali če vedenje v šoli in izven nje ni v skladu s splošnimi cilji narodne šole. Učni program za verouk predpiše in učne knjige odobrava prosvetni minister po zaslišanju ministra pravde.

Število otrok v razredu. Razred brez oddelkov ne sme imeti čez 50 otrok, a z oddelki ne čez 40 otrok, če jih je več, se razred deli.

Šolski vrh. Dolžnosti občine so: dati potrebno zemljišče za šolo, šolsko dvorišče, igrišče, zemljišče za praktični pouk, učiteljski vrt (na deželi obvezno, v mestih po možnosti). Dohodki vrta pripadajo učiteljstvu dotične šole.

Šolsko leto in počitnice. Redni šolski pouk traja 10 mesecev od začetka septembra do konca junija, šolsko leto pa se računa od 1. septembra do 31. avgusta. Velike počitnice trajajo 2 meseca.

Vpisovanje otrok. Vpis otrok, ki so dovršili sedmo leto ali ki bodo do konca kolektorskega leta izpolnili sedmo leto starosti se izvrši če so otroci telesno in duševno dovolj razviti. Duševno in telesno posebno dobro razviti otroci se morejo izjemoma sprejeti v šolo že z dovršenim 6. letom, če je na razpolago dovolj prostora.

Ocena učencev ostane neizpremenjena. Odlično je 5, prav dobro 4, dobro 3, zadostno 2, nezadostno 1. Pri oceni sposobnosti za prehod v višji razred se oceni celokupni napredek. Otroci s slabim šolskim uspehom morajo razred ponavljati.

Telesne kazni. Telesne kazni so izrecno zabranjene.

Članstvo pri društvih. Učenci osnovnih šol ne smejo biti člani verskih organizacij in društev, niti organizacij in društev, ki bi kakorkoli motile verske strpnosti ali ki bi bile proti narodnemu in državnemu edinstvu.

Nameščenci — učitelji. V vseh šolah in ustanovah po tem zakonu morajo biti nameščeni učitelji in strokovne osebe, ki se lahko zaposle tudi v administrativni službi prosvetne stroke. Učitelji so lahko začasni ali pa stalni. Začasni so po zrelostnem izpitu, stalni po usposobljenostnem izpitu. Usposobljenostni izpit polaga lahko učitelj po dveh letih v osnovni šoli.

Za začasnega učitelja se postavi učitelj, če položi zrelostni izpit na učiteljsku ali učiteljski kandidat, oziroma če dovrši pedagoške nauke na filozofski fakulteti ali višji pedagoški šoli.

Kdor v 4. letih ne položi usposobljenostnega izpita, se odpusti iz službe.

Dolžnosti učiteljev so: položiti prisego; poučevati dečo v zmislu čl. 1. in 42. tega zakona; imeti toliko ur, kolikor jih je predpisanih za dotični razred, največ 28; v redu imeti uradne spise; privariti biti napram vsem učencem; v dneih, ki jih odredi minister, voditi dečo k službi božji; naznanjati upravitelju neopracovane zamude; zamenjati obolele in odsotne učitelje; sodelovati pri učiteljskih in roditeljskih konferencah; pohajati z državno podporo v tečaje za raziskovanje pedagoških novosti; prevzemati inventar za katerega je materialno odgovoren; podpirati morajo vsako delo izven šole, ki se podvzame za širjenje prosvete naroda v duhu tega zakona.

Pravice učiteljev so odredene z uradnim zakonom. Vsi učitelji imajo pravico do stanovanja, odnosno stanarine po čl. 23., odnosno 29. tega zakona, kakor na kurivo v selih. Poročena učiteljica — z državnim uradnikom — ne sme prejemati naturalnega stanovanja.

Nameščenja. Nameščenja vrši minister prosvete po predlogu banske uprave, po točno določenih rokih. Po 5 letih pride v trg, po 8 letih v mesto brez srednje in strokovne šole, po 10 letih v mesto v srednji in strokovno šolo, po 12 letih v mesto z univerzo. Nameščenja se vrše po členu 62. urad. zak.

Službena doba. Po 35 letih učinkovite službe imajo učitelji pravico do pokojnine v višini svojih prejemkov plus 15% osnovne plače. Po 10 letih službe dobi učitelj v primeru

upokojitve 50% penzijske osnove plus pol odstotka za vsakega nadaljnega pol leta v smislu določb čl. 140. zakona o državnih uradnikih.

Učiteljice. Učiteljice-matere z več kakor 3 otroci, se lahko upokojijo že z 20 leti službe s pravico do pokojnine po službenih letih.

Disciplinski predpisi. Disciplinski predpisi so vzeti iz srbskega zakona iz leta 1904.

Ocenjevanje. Učitelje v šoli in izven nje ocenjuje sreski in banski nadzornik. Vsaka šola ima v to svrhu »konduito listino«. V to knjigo vpiše nadzornik svojo sodbo o učnem delu, strokovni sposobnosti itd., o obnašanju v službi in izven nje, o delu na prosvetnem polju, o drugih sposobnostih kot vzgojitelj, učitelj in državljan. Na podlagi tega izdelava končno oceno. Ocena je odlična (5), prav dobra (4), dobra (3), dovoljna (2) in nezadostna 1. Upravitelj dostavi izpisek ocene sreskemu nadzorniku, ki isto javi banski prosvetni upravi za vpis v Uslužb. list tam in pri ministrstvu. Proti nezadostni, dovoljni in dobri oceni je dovoljen priziv v treh dneh. V tem slučaju se izvrši ponovni pregled. Stroške nosi tožilec, ako je uspeh negativen.

Šolsko zdravstvo. Posebno poglavje govori o šolski higijeni ter predvideva, da morajo šolski zdravniki na poliklinikah najmanj dvakrat letno pregledati vse otroke in učiteljstvo.

Upraviteljstva šol. Vsako šolo itd. upravlja in nadzira neposredno upravitelj. Upraviteljska mesta se zasedajo z imenovanjem s strani ministrstva prosvete izmed učiteljskega dotične šole. Izpraznjeno upraviteljsko mesto popolni do imenovanja banska prosvetna uprava z najstarejšim učiteljem na šoli. Upravitelji so oproščeni razrednega pouka, če imajo 12 razredov ali paralele.

Sreski šolski nadzorniki so referenti sreskega načelnika. Za nadzornika se namesti učitelj, ki je izvršil filoz. ped. grupo predm. na univerzi s predp. dipl. izpitom, viš. teč. viš. ped. šole, je položil izpit za sreskega šolskega nadzornika in ima najmanj 10 let učinkovite službe v narodni ali meščanski šoli. Poleg teh kandidatov postavlja lahko minister prosvete one kandidate, ki imajo diplomski izpit na nižjem tečaju višje ped. šole, izpit za sreske šolske nadzornike in najmanj 12 let učinkovite službe. Izven teh lahko postavi učitelja, ki ima redno učiteljsko usposobljenost, ima izpit za sreskega šolskega nadzornika in najmanj 15 let učinkovite službe v osnovni šoli ter se je posebno odlikoval s prosvetnim delom ter na pedagoški književnosti in ima povprečno oceno prav dobro.

Sreski nadzorniki I. kategorije dobivajo plačo po zak. o srednjih šolah; II. kat. poleg plače po ur. zak. še stanovanje ali odškodnino, 10% po čl. 7. urad. zak. in 300 Din mesečne doklade.

Banska prosvetna uprava. Banska prosvetna uprava ima poseben odsek za osnovno šolstvo ki mu je na čelu poseben banski šolski nadzornik.

Banski šolski nadzornik. Za banske šolske nadzornike se nameščajo oni učitelji, ki so izvršili s predp. dipl. izpitom ped. grupo predmetov na filozof. fakulteti, viš. teč. višje ped. šole z diplomskim izpitom, so položili proforski izpit ter imajo najmanj 15 let učinkovite službe. So ur. I. kat. in imajo plačo po zak. o srednjih šolah.

Krajevni šolski odbor tvorijo: predsednik upr. občine, upravitelj kot poslovođa, upr. meščanske šole, zdravnik, pet občanov, po možnosti takih ki imajo dečo v šoli in so občinski odborniki. V mestih z najmanj 30.000 prebivalci pride v odbor poleg teh tudi še po en upravitelj in ena upraviteljica, nadzornik, ravnatelj učiteljskega in šolski zdravnik. Krajevni šolski odbor izbire blagajnika izmed sebe, a v mestih in trgih vrši ta posel občinski blagajnik.

Banski šolski odbor tvorijo: podban, načelnik prosvetnega oddelka, banski šolski nadzornik, šef oddelka za srednjo šolo, po en sanitetni, poljedelski in tehnični red. banski upr., po en upravitelj učiteljske, srednje, meščanske in narodne moške in ženske šole, en zastopnik fin. upr., pet članov, ki se zanimajo za šolstvo, ki jih določa ban.

Učiteljski zbor (konferenca) ima vsak mesec vsaj enkrat svojo konferenco. Vaznejši sklepi se pošiljajo sreskemu šolskemu nadzorniku za odobrenje. Konferenca rešuje: o enotnem poučevanju in redu na šoli; skrbi za izlete z otroci, za tekme, svečanosti i. dr.; predlaga nabavo učil, knjig za knjižnice i. dr.; določa razdelitev nagrad učencem ob sklepu leta; določa pridne siromašne učence, ki jih je treba podpreti iz šolskega fonda; razdeli po razredih šolske pripomočke s posebnim ozirom na siromašne učence; sodeluje s krajnim šolskim odborom za uređitev šolskega fonda in ostale imovine ter nje povečanje; skrbi za napredek in ugled šole; pretresa predloge upravitelja o porazdelitvi razredov; prireja roditeljske sestance. Učiteljski zbor uporablja lahko šolske prostore v vse svrhe, ki služijo širjenju prosvete v narodu.

Sreski učiteljski zbor (konferenca) se sestane enkrat v letu. Sreska konferenca pretresa pedagoška vprašanja; sestavlja dnevni red za prihodnjo konferenco, pretresa vprašanje ovir v šolstvu in kako jih odpraviti;

pretresa, kako naj šola pospeši narodno prosvetevanje; razprao o šolskih izletih, tekmaih in svečanostih. Udeleženci nimajo pravice na potne stroške. Udeležba je obvezna.

Banski nadzorniški zbor tvorijo vsi nadzorniki, ki jih poziva enkrat v letu na konferenco načelnik prosvetnega oddelka. Posvetuje se o vseh vprašanih prosvetne uprave in šolstva. Ima le posvetovalni značaj. Udeleženci imajo pravico na potne stroške in dnevnice.

Narodna prosveta. Posebno poglavje je vneseno glede narodne prosvete.

Analfabetški tečaji se vrše za vse one z nad 25 leti, ki niso hodili v šolo ali so ne pismeni. Poučujejo jih učitelji osnovnih šol. Nadalje se prirede analfabetški tečaji za ne pismene vojake.

Ustanavljajo se gospodinjski tečaji in šole. Za moške kmetijski zadružni tečaji. Po možnosti so gospodinjške šole internatsko urejene. Pouk traja od 1. februarja do konca novembra. Sprejemajo se gojenci od 15. do 30. leta starosti. Nagrado učiteljem daje balovina in država. Detaljne načrte in predpise izda ministrstvo prosvete.

Prehodne določbe. Šolska obveznost se izvede postopno z ozirom na razmere v posrednih pokrajinah. Sedanji ponavljalni razredi, dokler se ne preustroje v višje razrede osnovnih šol, se izpremene po tem zakonu v razrede s skrajšanim poukom.

Premestitve. V roku enega leta po uveljavitvi tega zakona se lahko premeste brez pravice na potne in selitvene stroške učitelji, ki se izkažejo za škodljive na svojem službenem mestu ali v kraju.

Za izobrazbo učiteljev v svrhu izvedbe tega zakona se pooblašča ministrstvo prosvete, da priredi posebne tečaje in pošlje učitelje tudi v inozemstvo.

Kontraktualnim učiteljem, ki so kot nacionalni delavci prešli v službo naše države, se vračuna čas kontraktualne službe po členu 137. urad. zak. v zvezi s čl. 242. urad. zak., ko postanejo državni uradniki.

Stanovanja za učitelje je dolžna občina dozirati v šestih letih po veljavnosti tega zakona, v nasprotnem slučaju mora plačati učitelju doklado 150 Din kot stanarino.

Privatne šole. Sedanje privatne šole ostanejo. V bodoče pa ni dovoljeno ustanavljati privatne šole.

Stanarina po tem zakonu pripada učiteljem od 1. aprila 1930. ter morajo občine takoj vstaviti potrebne vsote v svoje proračune. — Stanarino za šolske nadzornike plačajo občine, v katerih je sedež nadzorstva.

V roku dveh mesecev po uveljavitvi tega zakona izda ministrstvo prosvete izvršilne predpise za izvajanje tega zakona.

Splošne vesti.

— 17. december. Dasi je proslavljalo učiteljstvo kraljev rojstni dan vedno iskreno in z največjim navdušenjem, vendar bo letošnja proslava združena z mnogo večjim veseljem in zadovoljstvom nego dosedanje, kajti istočasno s kraljevim rojstnim dnem, bomo proslavljali tudi njegove državniške čine. — Od Kumanova do Kajmakčalana je kralj Aleksander I. sam vodil svojo vojsko od zmage do zmage. — Prehodil je Kalvarijo skupno s svojo vojsko čez Albanijo. — Sam je aktivno sodeloval pri osvoboditvi vseh Jugoslovenov izpod tujega jarma in tudi proklamiral 1. decembra 1. 1918. Ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo.

NOTE

za vse instrumente in petje s posebnim popustom za p. n. učiteljstvo in po želji na obroke nudi v največji izbiri le

MATČNA KNJIGARNA - LJUBLJANA
POŠTNI PREDAL 195.

LISTEK

† Ivan Krainik.

Končana je trnjeva pot življenja, tovariša Ivana Krainika ni več. Dne 26. novembra je za vselej zatisnil svoje trudne oči in ž njim je iz vrst slovenskega učiteljstva izginila markantna oseba. Rojen leta 1857. v Solkanu na Goriškem je obiskoval v Gorici, kamor so se bili preselili starši s številno rodino, najprej ljudsko šolo in potem štiri razrede gimnazije. Tudi prva dva letnika učiteljskega je opravil v Gorici, 3. in 4. letnik učiteljskega pa je dovršil v Kopru, kjer je leta 1877. maturiral. Izpit učne usposobljenosti je položil v Kopru leta 1879. Ukaželjnost pa ga je gnala, da je študije, zlasti v zemljepisju in zgodovini, nadaljeval in si leta 1883. pridobil izpričevalo za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom, I. skupine »z odliko«. Žal mu to izpričevalo ni prineslo zaželenega sadu, namreč, da bi bil nastavljen za učitelja na meščanski šoli. V bivši Avstriji je bilo le malo meščanskih šol, na Primorskem in s slovenskim učnim jezikom, menda sploh nobene. Po prevratu, ko je bilo ustanovljenih precejšnje število novih meščanskih šol, pa se je Krainik zdel šolskim oblastem najbrž že prestar. Ko mu je v tem oziru izpodletel zadnji poizkus, je razočaran izpričevalo sežgal in napisal na listek, ki se nahaja med njegovimi listinami, besede: »Učiteljsko izpričevalo za meščanske šole, I. skupine z odliko, Koper 13. XI. 1883, sem letos kot simbol svojega zamanskega hrepenja po nameščenju na meščansko šolo v pomirjenju samega sebe uničil, ker se ni

žavo. In vse to aktivno sodelovanje pri ustvarjanju naše države je privedlo kralja do spoznanja, kakšno škodo prinaša naši mladi državi srdita strankarska borba, in ker ljubi državo nad vse, je razpustil parlament in dal 3. oktobra naši državi ono ime, ki si ga je želela ogromna večina našega naroda, le politiki niso hoteli slišati o njem ničesar. In ko bomo letos prvič praznovali rojstni dan kralja Jugoslavije, bomo zaklicali še z večjim navdušenjem, veseljem in ponosom nego do sedaj: »Živel Nj. Vel. kralj Aleksander I. in njegov vzvišen kraljevski dom! Živela Jugoslavija!«

— **Združitev vseh prosvetnih društev.** Zakon o narodnih šolah se bavi tudi z vsemi onimi organizacijami, ki služijo po svojih pravih narodni prosveti. Zakon določa med drugim: Ministrstvo prosvete bo podpiralo privatno iniciativo kulturno-prosvetnih ustanov v cilju narodne izobrazbe zlasti pa ljudske univerze na deželi in v industrijskih centrih. Pridržuje pa si pravico odobritve za otvoritev posameznih ustanov in nadzor nad njimi. V sporazumu z vojnimi, trgovskimi in ministrom socialne politike bo izdal prosvetni minister uredbi, ki bo določala smernice in dajala navodila za poenotenje celokupne državne in privatne akcije na polju narodne prosvete. Ta uredba se bo nanašala na vse državne in banovinske ustanove, kakor tudi na vsa privatna, humanitarna, prosvetna, patrijotična, pevska, viteška, profesionalna in strokovna društva in udruženja, kojih delovanje je v kakršnikoli obliki združeno z narodno prosveto. Uredba, kakor tudi vsa druga navodila ministrstva prosvete bodo stremela za tem, da se vsa akcija privatnih društev državnih in banovinskih ustanov spravi v sklad s smernicami splošne državne politike ter da se na ta način tudi iz vseh teh društev odstrani vsaka separatistična

propagirali ideje nove vzgoje z zanosom in navdušenjem. Sijajni vzgojni in učni uspehi na številnih poskusnih šolah so nam pokazali, da je nova šola, ki upošteva vsakokratni razvoj otrokovih telesnih in duševnih sil, na pravi poti. — Prihodnji diskuzijski sestanek se vrši dne 17. t. m. Tov. Bračičeva poda svoje dopolnilo k V. svetovni pedagoški konferenci iz svojega vidika.

— **»Ženski Svet«.** Kulturna misija, ki jo vrši revija »Ženski svet«, je neoporečno taka, da zbujajo pozornost. Poleg skrbi, da bi usmerila žensko ročno delo in modo v domačnost ter ohranila in izpopolnjevala lepe slovenske narodne motive, si je dala nalogo vplivati tudi etično na žensko dušo. Velika je ta naloga in vse hvale vredna, spričo kvarnih vplivov, ki se zajedajo tudi v vrste našega naroda. Tendencia dvigniti etični nivo našega ženstva se točno odseva posebno iz tistih števil, ki kažejo s podnaslovom na zaokroženo smer posameznih števil. Ena teh posrečenih števil je bila pod naslovom: »Materik«. Polna mehkih, presrečnih sestavkov, ki so, posebno učiteljstvu bili dobrodošli, pri izbihi snovi za proslavo »Materinega dne«. Zadnja številka leži pred nami, posvečena »Izseljenikom!« Iz informativnih člankov dela in trpljenja naše žene v tujini, veje ljubezen do stare domovine. Toplo priporočamo list našim članicam.

— **Članstvu učiteljskega društva za sreza Maribor** — levi in desni breg. Blagajnikovo poročilo na zadnjem občnem zboru je zborovalce neprijetno iznenadilo, ko je tovariš blagajnik izkazal okoli 8000 Din zaostankov na članarini. Članstvo na mnogokratne opomene ni reagiralo. Ker se je dosednji način pobiranja članarine izkazal kot nezadosten, je občni zbor osvojil predlog, da pobira članarino prvega vsakega meseca na vsaki šoli šolski

ZAKON O NARODNIH ŠOLAH

s kratko razlago in stvarnim kazalom ter z dodatkom predpisov drugih zakonov, ki so v zvezi z zakonom o narodnih šolah:

zakonom za srednje šole, zakonom o učiteljskih, zakonom o učbenikih za narodne, meščanske, učiteljske in srednje šole ter podatki iz upravnih zakonov: o banski upravi, o organizaciji občne uprave, kar ima zvezo z narodno šolo in učiteljstvom narodnih šol

izide

za šole, krajevne šolske odbore, urade in učiteljstvo

V ZALOŽBI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI
začetkom prihodnjega tedna.

CENA: 100 Din

Zaradi interpretacije, ki je pridejana zakonu o narodnih šolah v zvezi z drugimi zakoni, je nujno potreben ta zakon vsakemu učitelju.

tendencia in prepreči škodljivi paralelizem. Cilj te akcije mora biti, da se zjedini in združijo vse ustanove, ki zasledujejo enake cilje.

— Diskuzijski sestanek Pedagoške centralne v Mariboru. Dne 3. decembra je nadaljevala tov. Mlinaričeva svoje zanimivo poročilo o V. svetovni pedagoški konferenci na Danskem. Poročala je o sledečih temah: Vzgoja učiteljskega naraščaja, poskusne šole, podeželska šola, roditeljski sestanki, težkovzgojliv otrok, dansko šolstvo, mednarodna vzgoja, neoficijelni del kongresa. V. svetovna pedagoška konferenca je s svojo krasno udeležbo (2500) pokazala, da stremijo za obnovo vzgoje vse dežele in vse narodnosti sveta. Razna predavanja so vodili znani sodobni pedagogi in reformatorji kot Montessori, Parkhurst, Karsen, Ferriere, Decroly, Geheeb, Glöckel in drugi, ki so vsi

upravitelj, odnosno kak drug član učiteljskega zbora. Ker pa še vedno niso vse šole realizirale tega sklepa, prosimo, naj to storijo čim prej, da zamore društvo poravnati zaostale dolgove in redno poslovať! — Za odbor: Ivan Šeško, t. č. tajnik.

— **DRUŠTVO UČITELJIC V LJUBLJANI** bo imelo občni zbor v petek dne 27. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne na šentjakovski dekliški šoli v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročila društvenih odborov. 2. Vodec novega odbora. 3. Predavanje tov. Anje Vodetove: »O celibatu učiteljic«. 4. Slučajnosti. — Dobrodošel vsak, ki se zanima za naš pokret, vabimo zlasti tovarišice, da se številno udeležijo zborovanja, kjer se bo razpravljalo o važnih skupnih vprašanjih. — Za društveni odbor Marija Sodnik, t. č. tajnica.

skega naroda. V zadnjih 20 letih preteklega stoletja je bil med voditelji primorskega učiteljstva. Nesebično je z rajnim Vrtovcem zastopal učiteljstvo v okrajnem šolskem svetu in se z gorečnostjo in spretnostjo potegoval za pravice slovenske šole in zlasti tudi za izboljšanje gnotnega položaja ljudskoškolskega učiteljstva na Primorskem. Bil je soustanovitelj in dolgoletni predsednik učiteljskega društva tolminskega. Gojil je povsod, kjer je služboval, narodno in cerkveno petje, prirejal veselice in kot dober govornik nastopal na skupščinah, kjer je bodril in izpodbujal ljudstvo k narodni zavednosti. Številni pohvalni dekreti in pisma župnih uradov pričajo o tem, da je v šoli dosegal dobre uspehe, da je temeljito izdeloval konferenčne elaborate, uspešno poučeval tudi kmetijstvo in brezplačno vezbal cerkvene pevce.

Toda s svojim odločno narodno-zavednim nastopom si ni bil pridobil naklonjenosti predstavnikov avstrijskega režima, ne na Primorskem, ne na bivšem Štajerskem. To je bil gotovo vzrok, da rajnemu niso podelili kake boljše službe v mestu ali v večjem trgu, kar bi bil on po svoji naobrazženosti in po svojih zmognostih v polni meri zaslužil. Še več, njegovo odkrito slovansko mišljenje je spravilo večkrat v kritično situacijo. Tako je imel prestati v Koziem med vojno dvakrat, leta 1914. in 1917. disciplinske preiskave, ker so ga oviadili, da »simpatizira s Srbi. Dasi je disciplinski senat v Gradcu razsodil, da nima povoda, izreči nad obtožencem kako disciplinsko kazen, ker se ni mogel prepričati, da bi bil on (obtoženelec) res zagrešil podtaknjene mu »iloyalne izjave«, vendar so več mesecev trajajoče preiskave v času, ko je bil Slovenec v vedni nevarno-

IZVIRNE FRANCOSKE PASTILJE

VALDA

PRODAJAJO
VSE
LEKARNE IN DROGERIJE

proti prehladu, glavobolu in bolečinam v grlu.

— Zakon o narodnih šolah s kratko razlago in stvarnim kazalom ter z dodatkom predpisov drugih zakonov, ki so v zvezi z zakonom o narodnih šolah: zakonom za srednje šole, zakonom o učiteljskih, zakonom o učbenikih za narodne, meščanske, učiteljske in srednje šole ter podatki iz upravnih zakonov: o banski upravi, o organizaciji občne uprave, kar ima zvezo z narodno šolo in učiteljstvom narodnih šol, izide za šole, krajevne šolske odbore, urade in učiteljstvo v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani začetkom prihodnjega tedna. Cena — Din. Zaradi interpretacije, ki je pridejana zakonu o narodnih šolah v zvezi z drugimi zakoni je nujno potreben ta zakon vsakemu učitelju.

— **k Umetna gnojila in njih uporaba.** Ta je ko je naslov poljudni knjižici, ki jo je izdala Delegacija proizvajalcev čilkega solitra in jo brezplačno določila vsakemu kmetovalcu, ki se pismeno obrne na Poddelegacijo proizvajalcev čilkega solitra v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1/II. Ta podaja vprašalcem tudi razna strokovna pojasnila, knjižice, letake o čilskem solitru in o vseh drugih umetnih gnojilih.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Naš rod.

Prva številka »Našega rodu« se je vsled barvaste priloge zakasnila. Vendar bo za božične praznike gotova in razposlana.

— **nr. Število naročnikov** je znašalo ob zaključku preko 38.000. Točno preglednico objavimo v prihodnji številki po ekspediciji.

— **nr. Termin zbiranja naročil za januar.**sko številko moramo vsled počitnic podajšati do 4. januarja. Ponovno prosimo, da ne račate po posameznih razredih, temveč skupno po poverjeniku svoje šole.

— **nr. Na prihodnjih položnicah označite** spredaj na vrhu število izvodov za dotični mesec, poleg pa event. naročilo za prejšnje mesece (n. pr. 196/I., 18./XII., kar pomeni 196 za januar, 18 za december). To je važno v slučaju, da se dopisnica izgubi, pa potem ne vemo, kako porazdeliti naročilo. Pristavite k točnemu naslovu še ime sreza, s čimer nam prihranite mnogo zamudnega iskanja, ker imamo naročilo knjigo urejeno po srezih. Isto storite tudi na dopisnicah. Pri deljenih šolah označite, je li to deška ali dekliška.

— **nr. Potrdila za šoli namenjene izvide** pošljemo samo na izrecno željo in proti vplačilu znamke za odgovor. To je treba označiti v opombi na dopisnici.

Lista ne pošljemo na posamezne osebe. Kdor ga želi prejemati, naj se javi na bližnji šoli.

Naročila brez vplačil ne upoštevamo.

8 dnevni prikrejevalni celodnevni tečaj v božičnih počitnicah

priredi

Zasebno krojno učilišče

Ljubljana, Stari trg 19

Gospodične, ki imate veselje do krojenja, prijavite se čimprej. Informacije brezplačno.

sti, da ga pograbijo in odženejo v graške zapore, prizadejale našemu tovarišu veliko razburjenje, skrbi in strahu.

Tako ga je kruta usoda pregnala vse do njegove upokojitve, ko se je s svojo soprogo, s katero je živel v najlepši harmoniji, preselil v Maribor in bil sprejet tudi v občinsko zvezo mariborskega mesta. Tukaj je nanovo oživel, pristopil je k mnogim kulturnim društvom in se udeleževal njih prireditev ter tako postal v mestu kmalu sploh znana in ugledna osebnost. Vse življenje vaje dela, pa tudi zdaj ni mogel biti čisto brez njega. Kot izborni kartograf se je lotil risanja natančnega, mnogobarvnega zemljevida marenberskega okraja, ki ga je dovršil kratko pred svojo smrtjo. Založnika za to veliko delo ni mogel več dobiti. Na vsaki šoli, kjer je služboval, je pustil s strokovnjaško roko izdelan obris šolskega kraja, oziroma občine. Mirno in zadovoljno bi bil zdaj lahko živel, toda prišla je nad njega bolezen, arterioskleroza. Že pred dvema letoma in potem še enkrat ga je močno napadla, vendar s pomočjo spretnega in ljudomilega zdravnika je njegova krepka narava napad premagala. To pot pa je bila bolezen močnejša. Po hudem tri tedne trajajočem trpljenju je v naročju svoje ljubljene žene mirno preminul.

V četrtek, 28. novembra je bilo njegovo izčrpano truplo ob mnogobrojni udeležbi položeno na pobeškem pokopališču k večnemu počitku. Tovariši so mu zapeli »Vigred se povrne« in »Blagor mu«, tovariš Hren pa se je v lepih besedah poslovil od blagopokojnika. Mi vsi, ki smo ga boljše poznali, ga ohranimo v svetlem spominu. Iskreno sožalje pa izrekamo spoštovani vdovi, in tudi edini še živeči sestri pokojnikovi, učiteljici na Goriškem.

I. M.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Odbor pevskega zbora slov. učiteljstva je sklenil, da se pod marca meseca na pevsko potovanje na Čehoslovaško. Nobena druga pevka organizacija ne more imeti toliko upanja na moralen in materialen uspeh med našimi severnimi brati, kot ravno pevski zbor UJU, kajti na Čehoslovaškem se je porodila ideja prvega učiteljskega pevskega zbora. Ta je služil tudi našemu pevskemu zboru kot vzgled, njegovo stremenje po umetniškem višku podavanja moderne pesmi posnema tudi naš zbor. Gotovo bodo naš zbor ti naši zborovski učitelji in stanovski tovariši sprejeli z odprtimi rokami. Najresnejša dolžnost pevskega zbora UJU pa je, da se prezentira na Čehoslovaškem v taki formi in takem številu, ki bo v ponos slovenskemu učiteljstvu in ž njim vsemu slovenskemu ljudstvu in Jugoslaviji. Zato pozivam na odborovo prošnjo tudi jaz vse pevke in pevce, ki so do sedaj krepko in požrtvovalno s svojim sodelovanjem varovali in dvigali sloves svojega zbora, da se v najkrajšem času priglase za čehoslovaško pevsko potovanje. Naša slovenska pesem je še vsikdar in povsod triumfirala, kamor so jo ponесли naši pevci. Z njo bo triumfiral tudi pevski zbor UJU na Čehoslovaškem.

E. Adamič.

—pev. Z razpošiljanjem not bomo pričeli takoj, ko sprejmemo zadostno število prijav. Do danes, nam poleg 51. manjkajo še prijave nekaterih naših najzvestejših pevcev. sprejeli smo dopis pevskega zbora moravskih učiteljev, moravskih učiteljic in praških učiteljev, ki optimistično presojuje naše namere. Započeto akcijo bo mogoče speljati do konca le takrat, ako se bodo članice in člani natančno in vestno držali navodil odbora. Pričakujemo, da se zamudniki takoj javijo, da ne bo celotno delo ovirano, ker le potem bo mogoče note poslati pravočasno vsem, da se pripravijo na končni pevski tečaj, ki se bo vršil od 27. do 31. decembra. — Odbor.

Na debelo. Na drobno.
FR. M. ROZMAN
Modna trgovina in strojno pletenje. Priporoča svojo bogato zalogo pletenin. Okusni vzorci. Zmerne cene.
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:
= SLOVENJEBISTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v četrtek dne 19. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Slovenski Bistrici. Dnevni red: 1. Zadnji zapisnik. 2. Poročilo predsednika. 3. Novi šolski zakon. 4. Predavanje o moderni delovni šoli. 5. Raznosterosti. — Tovariši, pridite polnoštevno. — Miloš Tajnik, t. č. predsednik.
= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK ima dne 17. decembra 1929. ob 11. uri svoj ustanovni občinski zbor. Ob tej priliki predava tov. Ljubič o mladinskem slovtvu. Radi važnosti občnega zbora, ugotovitve članstva, članarine, doležitve smernic itd. je udeležba nujno potrebna in obvezna! — Za pripravljalni odbor: Fr. Mervar.

Poročila:

+ LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo 4. decembra t. l. na osnovni šoli v Jevnici zborovanje, na katerem je predaval v zvezi s praktičnim poukom »O cepljenju in konserviranju kostanja« oblatni šolski nadzornik v pok. g. Strekelj.

Gospod predavatelj je s svojim predavanjem pokazal na še neizrabljeno gospodarsko panogo, ki bi donášala lepe novce našemu kmetu, ako bi se ga na to opozorilo ter primerno poučilo. Naši gozdovi so tako bogati kostanja, da bi bilo možno zalagati domači trg in še dobršen del izvažati v severne dežele, kakor dela to Italija, od koder dobivajo kostanj tudi naši trgovci.

Po izkušnjah, ki jih ima g. Strekelj, je naša zemlja, kakor tudi podnebje popolnoma primerno in ugodno za kultiviranje kostanja, ki je lahko istovrsten kot italijanski »maronik«. Posebno zanimivo je bilo navodilo o shranjevanju kostanja, ki je silno enostavno, a ljudstvo ravna vsled nevednosti ravno narobe.

Zbor je razmotrival tudi o zbiranju snovi o domoznastvu domačega sresa in izdaji take knjige. Sreski nadzornik g. I. Bezcljak, ki se peča s to idejo že dalje časa, je poudaril nujnost tega dela ter se dal na razpolago podatki na podlagi svojih izkušenj nekaj smernic za to delo.

Matija Pelko l. r., Zinka Vrščaj l. r.,
predsednik. tajnica.

OBLEKE moške, fantovske in deške, reglane, površnike, usnjate suknjiče, trenchcoat in dežne plašče
KUPITE sigurno najceneje v konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ * LJUBLJANA
Dunajska cesta 7.

Oglejte si velikansko zalogo! Lastni izdelki!

Nove knjige.

—k »Zboru«. Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Letnik V., zvezek 5. Vsečina: Glasbeni del. Vasilij Mirk: »Kopa cura vinograd«, Karanfile, (narodni) za moški zbor, Slavko Osterc: »Pesem revolucionarjev«, moški zbor, dr. Anton Dolinar: »Rodna vasica«, Ivan Oc v irk: »Rože je trgala«, me-

šana zbora. — Književni del. D. Gorinšek »Sam« (pesem), prof. H. Družovič: »O naši muzikalni politiki«, S. Osterc: »H. Burian in voiceband«. Naši skladatelji. Zgodovina pevskih društev. Novosti. Razno. Listnica uredništva in uprave. Letna naročnina 50 Din. List se naroča po dopisnici na upravo »Zborov«, pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

—k Cankarjeva družba je poslala svojim članom, kot prvi književni dar 1. Koledar Cankarjeve družbe. 2. Angelo Cerkenik: Daj nam danes naš vsakdanji kruh. 3. Dr. Drago tin Lončar: Kako je nastalo današnje delavstvo in njegovo gibanje. Filip Uratnik: Prebivalstvo in gospodarstvo Slovenije. 4. Jac London: Mož z brazgotino. Članstvo je dobilo gornje knjige za vplačano članarino 20 Din. Knjige se naročajo pri Cankarjevi družbi v Ljubljani.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Sveže, najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam.
Naročila točno po povzetju.

—k Dr. Dušan Nedejkovič: Filozofija Franja Petrića. U spomen 400 godišnjice Petrićeva rođenja. Podavanje na Narodni univerzi v Beogradu. — Biblioteka Narodnog Univerziteta v Beogradu 1929.

—k Trgovski koledar za l. 1930. je izšel. Uredil ga je g. Fr. Zelenik, založilo pa je koledar Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani. Koledar stane s poštnino vred 15 Din za izvod. Vsečina: Izpremembe zakona o neposrednih davkih. Kako se toži in rubi (obrazec za tožbo in rubežni predlog). Pravila o pregledovanju in žigosanju meril, steklenic, sodov in posod. Področja kontrol sodov in mer. O avtomobilnem prometu. Kolki. Iz uredbe o prevozu potnikov in blaga po železnicah. O povrnitvi preveč plačane voznine na železnici. Novi vojaški zakon. Pretvarjanje kubične mere lesa v kg. Izmera kock za tlakovanje. Tabela za razredčenje alkohola. Uzanse v žitni trgovini. Navodila za nakup zrnja. Teža zrnja. Vskladičenje zrnja. O razprodajah. Cene za prevoz potnikov na državnih avtomobilskih progah. Plaćevanje uslužbenkega davka. Oblastna trošarina. Potni list itd. Naroča se pri Trgovskem društvu »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani, Gradišče 17/I.

Prvovrstno blago! Znižane cene!

MODNA IN MANUFAKTURNA TRGOVINA

T. I. GORIČAR * LJUBLJANA
Sv. Petra c. 29

priporoča za **BOŽIČNA DARILA**

vsakovrstno perilo za dame in gospode, vsakovrstnih damskih in otroških predpasnikov, domačih damskih in otroških parhentastih in barzun-stih oblač' plašev itd. Lastna izdelava po dunajskih modelih.
OGLEJTE SI NAŠE POVEČANE IZLOŽBE!

— A. Koževnikov: Jeromkin krog, mladinska povest ruskega mladinskega pisatelja je izšla v izdaji »Proletarske knjižnice«. Knjigo krasi več slik ruskega umetnika J. Mročkovskega. Tudi naslovna stran je ilustrirana. Prevod iz ruščine je oskrbel Iv. Vuk. Cena je 10 Din.

—k Franjo Lovšin: Desetnik in sirotica. Mladinski igrokaz s petjem v treh dejanjih. — Po narodni pravljici spisal Franjo Lovšin. Ljubljana 1929. — Samozaložba. Cena broš. izvodu 20 Din, vezanemu 22 Din. Dobiva se v Učiteljski knjigarni v Ljubljani.

—k Družba sv. Mohorja je izdala za l. 1929. sledeče knjige: 1. Koledar za l. 1930. 2. Slovenske večernice. 82 zvezek. 3. Dr. I. Mal: Zgodovina slovenskega naroda. 4. Savinšek Sl.: Grče. 5. Življenje svetnikov 6. zvezek. Navedene knjige dobijo vsi naročniki za vplačano članarino. Za doplačilo pa dobi vsakdo še: 1. Dr. Aleš Ušeničnik: Knjiga o življenju. 2. Dr. Anton Juhart: Iz Kaife v Bagdad. 3. Dr. Janez Ev. Krek: Izbrani spisi 2. snopič. 4. Riha-Bradač: Palček in 5. Molitvenik Presvete Srce Jezusovo. Sestavil Janez Pristov, D. J.

—k Menični zakon in čekovni zakon z dne 29. novembra 1928. Z opazkami opremil univerzitetni profesor dr. Milan Škerlj. — V Ljubljani 1929. Založila Tiskovna zadruga. Strani 324. Velja broširana 100 Din, v platno vezana 116 Din, poštnina 3 Din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Radio aparat Hartley, štiriceven, nov, elegantno sestavljen, ugodno naprodaj. Ponudbe na naslov: N. Einspieler, šolski upravitelj v Dolu pri Ljubljani.

Kupujte in priporočajte

doma e proizvode:
ADRIA
prašek
za pecivo in
vanilni sladkor

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detail.

Najgloblje delo ruskega duha!

F. M. Dostojevskij:

BRATJE KARAMAZOVI
roman

Poslovenil Vladimir Levstik

Genijalni ruski pripovednik se je v tem mogočem delu povzpcl na višek svoje umetnosti. Pripoveduje nam zgodbo treh neenakih bratov, sinov starega sladostrastnika Pavla Fjodoroviča: med temo in lučjo omahujočega Dim trija, po hladnem umu zapeljanega Ivana in angelsko prostodušnega Aljoše. Tedaj rodbinski roman: in vendar, kakšna neizmernost razgledov v širjavo in globino človeške duše, kakšna pretresljiva borba med Bogom in satanom na sleherni strani! Kako strašno tragične so usode teh ljudi in obenem kako naravne! Vse svetovno slovtvo na premore silnejše knjige od te... Vsak, kdor misli in išče, vsak, kdor trpi v nemiru svojega srca, jo mora čitati — jo mora imeti!

Razkošna izdaja v 2 zvezkih

(skoro 1200 strani na finem papirju) Vezba po izvirnem umetniškem načrtu

CENE: Platno 250—Din, polosnje 300—Din. Platljivo tudi v mesečnih obrokih najmanje po 30—Din.

Založba „SVET“, Ljubljana POŠTNI PREDAL 260

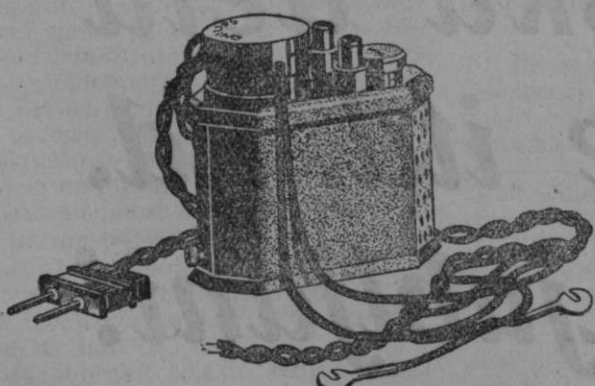
Za vsakovrstna oblačila

zimske suknje, površnike, obleke, smučarske drese, damske plašče, razno angleško in češko suknjo (tudi na metre) je najugodnejši nakupni vir pri trvdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA 3
DVORNI TRG 3

ROKAVICE, PERILO IN DRUGI MODNI IN ŠPORTNI PREDMETI VEDNO V ZALOGI.

Kje dobite pecivo? Pri peku.

Kje dobite uro? Pri urarju.

Kje dobite radio-aparat in nega potrebščine?

Pri

RADIJSKI ODDAJNI POSTAJI

Obrnite se v vseh primerih na nas

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 37

//

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5

Za jesen in zimo!
kupite volneno blago za obleke,
plašče, suknje itd.

pri
Novaku
spec. trgov. sukna
Ljubljana 15
Kongresni trg št. 15

Najbolje in
najceneje

Drž. uradnikom tudi proti plačilu
na obroke

Oglejte si veliko izbiro!

Lovske puške

fioberte, brovning pištole,
pištole za strašenje psov,
lovske in ribiške potreb-
ščine ima vedno zalogi
F. K. KAISER
puškar
LJUBLJANA, Kongresni trg 9.

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo,
puloverje, telovnike. (vestje), žepne robce, **kravate**,
ovratnike, **srajce**, šifone, glote, čipke, vezenine,
gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike,
športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinec, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Velika izbira

v manufakturnem blagu najnovejše
mode nudi se Vam pri znani tvrdki

JOS. SNOJ, LJUBLJANA - Palača Mestne hranilnice

Blago tudi na obroke!

Postrežba točna in solidna!

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega
in češkega blaga za gospode in
dame. Krasna izbira v zastorih,
posteljne preproge, pregrinjala
in odeje. Pliš vzorčast in gladek
za divane. Velike preproge v
plišu in linolej. Belo blago za
rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok
od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon št. 2282

**Cenjenemu
učiteljsstvu**

nudim največjo
izbiro krasnih
damskih plaščev,
oblek, zimskih
suknj in trench-
coatov.

Olaž ana plačila
brez povišanja cen.

FRAN LUKIČ
LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA

Hotel „TRATNIK“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe

Premog in drva

najboljše vrste dobavlja
I. Pogačnik
LJUBLJANA, Bohoričeva cesta 5.
Telefon 2059.

Slavnemu učiteljsstvu se pri-
poroča trgovina z urami,
zlatnino in srebrnino
IVAN PAKIŽ
LJUBLJANA
Pred Školijo št. 15

Novoporočenci!

Pred poroko si oglejte:
najcenejše žimnice, peres-
nice, otomane in druge
potrebščine, pri tvari
F. SAJOVIC, Ljubljana
Stari trg 6.

Felikan - Normbarve

za Ostwaldov nauk o barvah

izdelane po navodilih gospoda tajne-
ga svetnika profesorja Ostwalda.

Ceniki na zahtevo.

Edini tvorničar:

GÜNTHER WAGNER
HANNOVER IN DUNAJ

IZDELOVANJE DAMSKE
IN MOŠKE KONFEKCIJE

„ELITE“
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA 9

prodaja

damske, moške in
deške konfekcije.

NA DEBELO! NA DROBNO!

PRVOVRSTNO IZVRŠEVANJE PO MERI!

L. C. Smith-Standard 8

najmodernejši pisalni stroj
na zalogi pri tvrdki

Lud. Baraga // Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Za pod
božično drevesce
priporočamo našo bogato izbiro
zelo prikladnih daril

kakor:

Razno modno blago za obleke in
plašče

Fine modne barhente in baržune
osebilo najfinejše znamke „Linden“
Velour, šifon, razno svilo

Šifone in batiste od Din 9— naprej

Barvaste batiste za damsko perilo

Cefirje za moško perilo

Garniture za spalnice in jedilnice

Preproge za divane iz pliša, volne

in svile

Vsakovrstne posteljne odeje

Preproge, predposteljnike

Erotirne in platnene brisače

Linolej na meter in odmerjen

Platneni in batistasti žepni robci

Največja izbira zastorov itd.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**